איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא סט.

אלא שיטה איתמר. אומר ר"ת דמכ"מ הלכה כרשב"ג [ו] דהא אמרינן (גיטין דף עה.) כל מקום שנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו ואין נראה דהא רב ושמואל נעו או לקנון דיבר או רים עגלא לפטומא ור' שמעון בן גמליאל לא נעי אלא גלגיס וליכא למימר דהיינו דוקא בעגל עם אמו דלא נפיש טירחא דהא ר' יוסי בר' יהודה אמר לעיל (דף סח:) אפילו בבהמות גדולות דסגי בנסיובי ותותרי דסבר לה כאבוה וגם רבינו תנגאל פירש דכל כי האי גוונא שנאמר שיטה לית הלכתא כחד מינייהו אלא כרבי שמעון דאמר (שם) נותן לו שכרו משלם:

אמר רב מותר שליש בשבך מותר. וא"ת והא לד אחד ברבית הוא דשמא לא ימלא מותר שלים ורב לית ליה דר' יהודה דשרי לד אחד ברבית דאמר לעיל (דף סג.) עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים ומשמע לעיל דהיינו דלא כרבי יהודה ועוד דאפילו לרבי יהודה לא שרי בכי האי גוונא אלא כשיש בידו ליה או מלוה לעשות לד אחד שלא יהיה רבית ויש לומר דהכא אקילו רבנן משום דשבימי טובא שיהא מותר שלים: **דאמרי אנשי גבי' לתורא** גבי' לתורי. וא"ת מהאי טעמא נשתרי אפילו לית ליה בהמה לדידיה דהא צריך לטרוח לעצמו משום פגלא דמליה וי"ל דלא דמי דאי לית ליה בהמה לדידיה אין צריך לטרוח בבהמה של שותפות בכל יום אלא כל אחד יטרח ביומו:

אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא. תימה למה היא סבורה כן דהא כי משתתף בהדיה נמי ויטול כל הראש הרי הוא בבחלה דמתחלה שהיה טורח בכל הבהמה של ר' אלעזר היה נוטל הראש ועכשיו שטורח לרבי אלעזר רק בחצי בהמה יטול חצי הראש המלך רבי אלעזר ועוד מאי קאמר השתא שותפי אנן והלא גם עתה היתה חלקו של רבי אלעזר פגלא מליה ויש לומר דכשנשתתף עמו היה טורח בחציו של רבי אלעזר בחנם ועל כן אמרה יהיב לך נמי אליתא אחרי שאינך לוקח מחלקו שוס שכר:

כי אי פלגא בהפסד תרי תילתי באגר אמר רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא ואמר לי דלמא רב עיליש טובל עמו בציר הוה ואמר רב נחמן הלכה כר' יהודה אמר ליה לאו הלכתא איתמר אלא שיטה איתמר הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי למה ליה למיחשב ולמימר הלכה הלכה לימא הלכה כר' יהודה דמיקל מכולהו אמר רב מותר שליש בשבך הרי זה מותר ושמואל אמר לא מצא מותר שליש ילך לביתו ריקן אלא אמר שמואל [א]קוצץ לו דינר וסבר רב אין קוצצין לו דינר [א] והאמר רב [ב]ריש עגלא לפטומא מאי לאו דאמר ליה מותר שליש בשבך לא דקאמר ליה אי מותר שליש אי ריש עגלא לפטומא איבעית אימא [ג] [ג]כי קאמר רב מותר שליש בשבך מותר כגון דאית ליה בהמה לדידיה דאמרי אינשי גביל לתורא גביל לתורי [ד] אלעזר מהגרוניא זבין בהמה ויהיב ליה לאריסיה מפטים ליה ויהיב ליה רישא באגריה ויהיב פלגא רווחא אמרה ליה דביתהו אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא אזל זבין בהדיה פליג ליה מאליתא א"ל [ה] תא נפלגיה לרישא א"ל השתא כמעיקרא נמי לא א"ל עד האידנא זוזי דידי הוו אי לא הוה יהיבנא לך טפי פורתא מיחזי כרבית השתא שותפי אנן מאי קאמרת טרחנא טפי פורתא [ה]אמרי אינשי סתם אריסא למרי ארעא קמשעבד נפשיה לאתויי ליה רעיא תנו רבנן [ו]השם בהמה לחבירו עד מתי חייב לטפל בה סומכוס אומר באתונות שמונה עשר חדש בגודרות כ"ד חדש ואם בא לחלוק בתוך זמנו חברו מעכב עליו אבל אינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת [ז](אבל מאי קאמר) אלא לפי שאינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת תניא אידך השם בהמה לחבירו עד מתי חייב לטפל בולדות [ח]בדקה ל' יום ובגסה נ' יום רבי יוסי אומר בדקה ג' חדשים [ט]מפני שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה מפני ששיניה דקות [י]מכאן ואילך נוטל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו רב מנשיא בר גדא שקל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו אתא לקמיה דאביי א"ל [ג] [יא]מאן פלג לך ועוד מקום שנהגו לגדל הוא ותנן [יב]מקום שנהגו לגדל יגדילו הנהו תרי בותאי דעבוד עסקא בהדי הדדי אזיל חד מנייהו פליג זוזי בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן [יג]זוזי כמאן דפליגי דמו לשנה זבון חמרא בהדי הדדי קם אידך פליג ליה בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל [יד]מאן פלג לך א"ל קא חזינא דבתר [טו]דידי קא אתי מר א"ר פפא

בה"ג

אלא שיטה איתמר. אומר ר"ת דמכ"מ הלכה כרשב"ג [ו] דהא אמרינן (גיטין דף עה.) כל מקום שנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו ואין נראה דהא רב ושמואל נעו או לקנון דיבר או רים עגלא לפטומא ור' שמעון בן גמליאל לא נעי אלא גלגיס וליכא למימר דהיינו דוקא בעגל עם אמו דלא נפיש טירחא דהא ר' יוסי בר' יהודה אמר לעיל (דף סח:) אפילו בבהמות גדולות דסגי בנסיובי ותותרי דסבר לה כאבוה וגם רבינו תנגאל פירש דכל כי האי גוונא שנאמר שיטה לית הלכתא כחד מינייהו אלא כרבי שמעון דאמר (שם) נותן לו שכרו משלם:

אמר רב מותר שליש בשבך מותר. וא"ת והא לד אחד ברבית הוא דשמא לא ימלא מותר שלים ורב לית ליה דר' יהודה דשרי לד אחד ברבית דאמר לעיל (דף סג.) עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים ומשמע לעיל דהיינו דלא כרבי יהודה ועוד דאפילו לרבי יהודה לא שרי בכי האי גוונא אלא כשיש בידו ליה או מלוה לעשות לד אחד שלא יהיה רבית ויש לומר דהכא אקילו רבנן משום דשבימי טובא שיהא מותר שלים: **דאמרי אנשי גבי' לתורא** גבי' לתורי. וא"ת מהאי טעמא נשתרי אפילו לית ליה בהמה לדידיה דהא צריך לטרוח לעצמו משום פגלא דמליה וי"ל דלא דמי דאי לית ליה בהמה לדידיה אין צריך לטרוח בבהמה של שותפות בכל יום אלא כל אחד יטרח ביומו:

אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא. תימה למה היא סבורה כן דהא כי משתתף בהדיה נמי ויטול כל הראש הרי הוא בבחלה דמתחלה שהיה טורח בכל הבהמה של ר' אלעזר היה נוטל הראש ועכשיו שטורח לרבי אלעזר רק בחצי בהמה יטול חצי הראש המלך רבי אלעזר ועוד מאי קאמר השתא שותפי אנן והלא גם עתה היתה חלקו של רבי אלעזר פגלא מליה ויש לומר דכשנשתתף עמו היה טורח בחציו של רבי אלעזר בחנם ועל כן אמרה יהיב לך נמי אליתא אחרי שאינך לוקח מחלקו שוס שכר:

כי אי פלגא בהפסד דכתב כשטרא הכי קאמר דאם ירלה רב עילים יטול תרי מילתי באגר ויקבל עליו חצי ההפסד לחיכא שכר עמלו במאי דשקיל טפי באגרא ממה שמגיע לחלק פלגא דמליה: **שיטה איתמר.** הכי אמר רב נחמן ר' יהודה ורבי יוסי בנו ורבן שמעון (כ) כולן כשיטה אחת אמרו דברייסס: **מותר** [ד] **שליש בשבך.** הסס עגל למחצה בשכר ובהפסד ואמר לו מה שיביא יותר על שלים דמיו של עכשיו טול בשבך וכל השאר נחלוק בשוה: **מותר.** דהא קיבל עליה מספק ואע"ג דזימנין דליכא מותר שלים: **ריש עגלא לפטומא.** המקבל עגל לפטמו למחצית הרחם יטול כולו לחלקו בשכר עמלו ומזונו והשאר חילקין בשוה: **מאי לאו דאמר ליה כו'.** ומשמועינן רב דאי ליכא מותר שלים נשקול ריש עגלא: **כי קאמר רב.** הרי זה מותר אע"ג דזמנין ליכא מותר שלים: **כגון דאית ליה בהמות.** למקבל דים עליו לטרוח לפני בהמותיו וכשביל בהמה אחת עמהם אין טרחו נוסף: **דאמרי אינשי גביל לתורא גביל לתורי.** כאותו טורח שאתה מגבל סודין ושעורין לפני שור אחד אתה יכול לגבל לפני שנים: **ויהיב ליה לאריסיה.** למחצה בשכר והפסד: **אי משתתפת בהדיה.** אילו נתת חצי המעות והיית שותף בבהמה היה נותן לך אף המליה כולה לחלקך: **פגליה לאליתא.** כשבאו לחלוק חלק רבי אלעזר את המליה: **אמר ליה.** אריסיה: **השתא כמעיקרא נמי לא.** עכשיו [ה] לא תתן הראש כולו כמו שנתת בראשונה: **זוזי דידי הוו.** [ה] וכי קבילת עלך פלגא בהפסד הוו זוזי מלוה גבך: **ואי לא יהיבנא לך טפי פורתא.** אשתכח דקא טרחת בפלגא פקדון משום פלגא מלוה: **דטרחתא טפי פורתא.** להכנים ולהוציא דאילו מזון אם הולכך לסודין או שעורין קנית לאמלע כדרך שותפין: **לאתויי ליה רעיא.** מרעה לבהמות שאינו צריך לקנות בשוק שים עליו לטרוח בשבילו: **בגודרות.** בהמה דקה. לשון גדרות אלן (במדבר לב): **ואם בא המקבל לחלוק.** בתוך הזמן הזה: **חבירו.** בעל הבהמה מעכב עליו: **אבל אינו דומה טיפולה של שנה הראשונה לטיפולה של שנה אחרת.** שצריכה בשיה למזונות מרובים יותר מן הראשונה: **מאי אבל דקאמר.** כל שכן דהיינו טעמא דמעכב עליו: **אלא.** הכי קאמר לפי שאינו דומה כו' וכיון דכך מנהג המקבלין חבירו מעכב עליו. ואני שמעתי איפכא אם בא בעל הבהמה לחלוק בתוך זמנו המקבל מעכב עליו לפי שאינו דומה טיפולה כו' שטיפול שנה ראשונה קשה משל שניה מפני שהיא דקה טיפולה מרובה להכנים ולהוציא אבל טיפול השניה קל ושמחה מרובה וקשיא לי מי טיפולה של שניה קלה משל ראשונה מאי לשון חייב לטפל בה דקתני רישא משמע דעל כרחו חייב לטפל בה כל הזמן הזה: **עד מתי חייב לטפל בולדות.** שאף הן נחלקין למחצה שהן שכר והמקבל בא לומר חלוק אותו מיד שלא לעשוק בחלק שלך שאיני נוטל בו כלום: **בדקה שלשים ובגסה חמשים.** כדרך שפרט לך הכתוב בטיפול הבכור שחייב ישראל לטפל בו בדקה שלשים ובגסה חמשים ואח"כ עותנו לכהן דיליף ליה בבכורות (דף כו:) מקראי: **שיניה דקות.** וצריכה לאמה ולאדם הרגיל בכך: **מכאן ואילך.** יטול המקבל מחצה שלם בשביל חלקו שהרי חציו שלו הן ובמחצה השני של חבירו יטול מחצה בשבח כדרך שנוטל בחמה מחצית שכר ושכר עמל ומזון ליכא. ואע"ג דחצי אחריות של מחצית חבירו עליו כיון דבעי לטיטרח בה משום מחצה שלו שהוא קרן גמור ואינו מלוה [יא]וכי טרח משום דידיה קא טרח ולא מיחזי כריבית: **מאן פלג לך.** מי שם אותה שמא לא נישומית יפה: **יגדילו.** הולדות עד שיהו גדולים ואינו נוטל בשל חבירו כלום:

עני

מסורת הש"ס

(א) [מאי אבל דקאמר כל"ל], (ב) [כבורות כו:], (ג) [לקמן ע"ב], (ד) ס"א דדייה, (ה) כפ"ה: וכי עכשיו, (ו) ל"ל כי,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמ"ל ר"א תא נפלגיה לרישא: (ב) רש"י ד"ה שיטה וכו' וכן שמעון בן גמליאל כיון:

הגהות הגר"א

[א] גמ' והאמר רב ריש עגלא. נ"ב הרמב"ם מפרש בהתנה מתחלה דלא"כ הא צריך ליתן כפוכל: [ב] שם כי קאמר כו'. נ"ב וכתב הרמב"ם דה"ה דשמואל דאמר קונך כו' נמי אייר דוקא בכה"ג אלא כו' אבל הטור מפרש אל"ל עפר אחר אלא שהתנה מתחלה. ומע"ג נ"ב מפרש ריש עגלא יקונך אל"ל עפר אחר אלא באדם בטל: [ג] שם מאן פלג כו'. נ"ב ס' הרמב"ם ובטש"ע ולכן אינו בטל מחלה בשל חבירו וכ"כ הרשב"א וא"י בשם רש"י אבל בשם תוס' כ' דלעולם בטל ומני דבריהם אחר ראשונה לבטל החלוקה שניה לפוטרו (ועמ"ש רבינו בריא"ד סי' קע"ו סי"ק כ' וס"ק נ"ב): [ד] רש"י ד"ה מותר שלים כו'. נ"ב והרמב"ם מפרש שלים מהבריות וכתב דאלו דוקא דאפילו עשיריות אבל סמ"ג וס"ם מפרשים כפירש"י: [ה] שם ד"ה זוזי דידי הוו וכו' כו'. נ"ב משא"כ בשותפין. סמ"ג וכ"ד הטור וס"ם אבל הרמב"ם כתב דאף בשותפין אחמר מתעסק הוא כדין עסקא ומ"ש השתא כו' מפרש אלקח בהמות אחרות לעצמו ובשם לי אחרות א"ל ליתן אלא דבר מועט כדשמואל ומשמ"ל ואב"א כו' וכיון שהוא אריסו נ"ב א"ל ליתן לי כלל וז"ש אמרי אינשי כו' (וע"ש בס"ק ו'): [ו] תוס' ד"ה אלא אמרינן כו'. נ"ב הר"ף והרמב"ם ל"ל הא אלא כמ"ש הר"ף ורא"ש דבריק גט פשוט (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' תכ"ג ס"ק נ'):

עין משפט נר מצוה

סז א מי' פ"ו מהלכות שותפין הלכה כ ופ"ח שם הלכה ח ועי' בסמעות ובכסף משנה שם עשין פה ולחזון קנ טוש"ע י"ד סי' קנז סעיף כ: **סח** ב מי' שם פ"ח הלכה ח שם שם: **סט** ג ד ה מי' שם ופ"ו שם הלכה כ שם שם טוש"ע שם: **צ** ו ז ח ט מי' שם פ"מ הלכה ד שם שם טוש"ע שם סעיף כג: **צא** י כ מי' שם פ"ה הלכה ט שם שם טוש"ע ת"מ סי' קנו סעיף ת (וסעיף יח):

מוסף רש"י

טיפולה. טרחתה (בכורות כו:). **מפני ששיניה דקות.** ואינה יכולה לאכול עצב וחס לא תהא עם האם תמות (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com